

MCSE-hírek

MCSE helyi csoportok találkozója Esztergomban

1998. február 6–8. között került megrendezésre Esztergomban az MCSE helyi csoportok találkozója. Nagyon vártuk, sokat készültünk, hogy a rendezvényt sikeresen tudjuk lebonyolítani. Azt hiszem, ez sikerült is!

Már pénteken elég sokan érkeztek, így ez az este az ismerkedés jegyében zajlott. Volt, aki az emberekkel, volt, aki a legújabb számítógépes csillagászati programokkal barátkozott. Mindenkinek volt kedvére való. Este megemlékeztünk a nemrég elhunyt Carl Saganról egy video-filmmel. A szállás a helyi kollégiumban volt, de a többség hozott magával hálósákat és a találkozó színhelyén aludt (még az esztergomiak is!). Szombat az előadások napja volt, ekkor kezdődött igazán a találkozó.

Először az esztergomiakat mutatta be Mécs Miklós, mivel már 35 éves a helyi szakkör. Nézhettünk diavetítést az Esztergom környéki napórákról Klotz József előadásában, míg Regiomontanusról és koráról sokat megtudtunk Bartha Lajostól. A délelőtti utolsó beszámolója a tatabányai csillagvizsgálóról szólt, amit Moczik Csaba mutatott be.

Ebéd után a helyi csoportok mutatkoztak be. Mizer Attilától meghallgathattuk az MCSE-vel kapcsolatos legújabb híreket, eseményeket. Fűrész Gábortól megtudtuk, „Mire jó a CCD?“, Kiss Lászlótól pedig a kisbolygók CCD-s észlelését ismerhettük meg. Mit mivel észleljünk? — erre a kérdésre Dán András adott választ az érdeklődőknek. A napot egy közös vacsora és távcsovezés zárta, de volt aki egy rockkoncerttel fejezte be.

Vasárnap már csak délelőtt volt program. Megkoszorúztuk Regiomontanus emléktábláját a várban, majd a Vármúzeumban megtekintettük a csillagászati vonatkozású emlékeket. Ezzel fejeződött be az MCSE helyi csoportok találkozója Esztergomban, de volt, akít úgy megragadott a város szépsége, hogy csak délután utazott haza.

Egy ilyen találkozó nagyon jó arra, hogy összehozza az ország amatőrcsillagászait, barátságot kössenek egymással, és nem utolsó sorban az éggel. Végezetül sok sikert kívánunk a kunszentmártoniaknak a következő találkozó megrendezéséhez.

Farkas Erzsébet

A Csillagászat Napja Kunszentmártonban

A Csillagászat Napjának „megünnepélése” már szinte hagyománnyá vált a kunszentmártoni csoportnál. Az előkészületek is már rutinszerűek, de a mostani alkalommal új helyszínt választottunk. A város széléről beköltöztünk az Erzsébet-ligetbe, városunk közvilágítástól mentes parkjába.

Az előre meghirdetett bemutatóknak egy igazán nagy buktatójuk van, az időjárás. A meghirdetett kezdési időpontban ugyanis igen tanácstalanul lóbáltuk a lábunkat az egyik padon ülve. Nem nagyon voltunk kibékülve azzal a vékony felhőréteggel ami teljesen beborította az égboltot, az érdeklődők azonban szépen lassan gyülekezni kezdtek. A fő kérdés az volt, hogy most mi legyen? A Hold annyira azért átvilágított a felhőzeten, hogy abban bíztunk, talán a nagyobb tükrös távcsovek mutatnak belőle annyit, hogy egy szerény bemutatót mégis sikerül megtartani.

A gondolatot tett követte, gyorsan összeszereltük a 100 és 170 mm-es Newton-reflektorjainkat. A vártnál azért egy kicsit többet mutattak a műszerek, de azért a szűrőket nem kellett előkeresni...

Úgy látszik, nem csak az amatőrcsillagászok között vannak fanatikusok. A csillagászkodáson kívül sok minden másra alkalmas időjárás dacára közel 40 érdeklődő fordult meg távcsöveink körül a legkülönbözőbb korosztályokból. Nem egészen ilyen égboltról álmodoztunk, de azért így is jól sikerült a bemutató. Nem lehet állandóan kristálytisza az ég, ugye? Majd legközelebb...

A szervezésben és lebonyolításban közreműködtek: Nagy József, Pugner Kálmán, Gulyás László, Lakatos Mátyás és

Kovács Károly

Támogatókat keresünk!

Egyesületünk idei könyvkiadási terveiben további két olyan kötet szerepel, mely sok hasznos információval szolgál a csillagászat iránt érdeklődők számára. A közkedvelt Meteor és a nélkülözhetetlen **Meteor csillagászati évkönyv 1999** mellett régi hiányt fog pótolni a sokak által régóta várt **Amatőr-csillagászok kézikönyve**. Az Amatőr-csillagászok kézikönyve és a Meteor csillagászati évkönyv 1999 megjelenítése együttesen több millió forintos kiadást jelent a Magyar Csillagászati Egyesület számára. A kézikönyv megjelenítése semmiképpen nem valósítható meg jelentős összegű támogatás nélkül.

Amatőr-csillagászok kézikönyve

A közel 500 oldalasra tervezett munka az amatőrök számára legfontosabb gyakorlati információkat foglalja össze a távcsövekről, CCD észlelésekről, asztrofotózásról, az egyes észlelési területek megfigyelési módszereiről. Szerzőink a Meteor rovatvezetői és tapasztalt amatőrök, mindnyájan szűkebb szakterületük kiváló ismerői.

Meteor csillagászati évkönyv 1999

1999 a csillagászat évének ígérkezik: látványos égi jelenségekben nem lesz hiány, hiszen a teljes napfogyatkozás mellett novemberben várjuk a Leonidák meteorraj 33 évenkénti kitörését. Épp ezért a Meteor csillagászati évkönyv 1999 — három nagyobb cikk keretében — kiemelten foglalkozik a napfogyatkozással, és a Leonidák meteorrajról is külön cikk jelenik meg. A jövő évre szóló évkönyvet az 1998-as kötetnél megismert minőségben és terjedelemben szeretnénk megjelentetni.

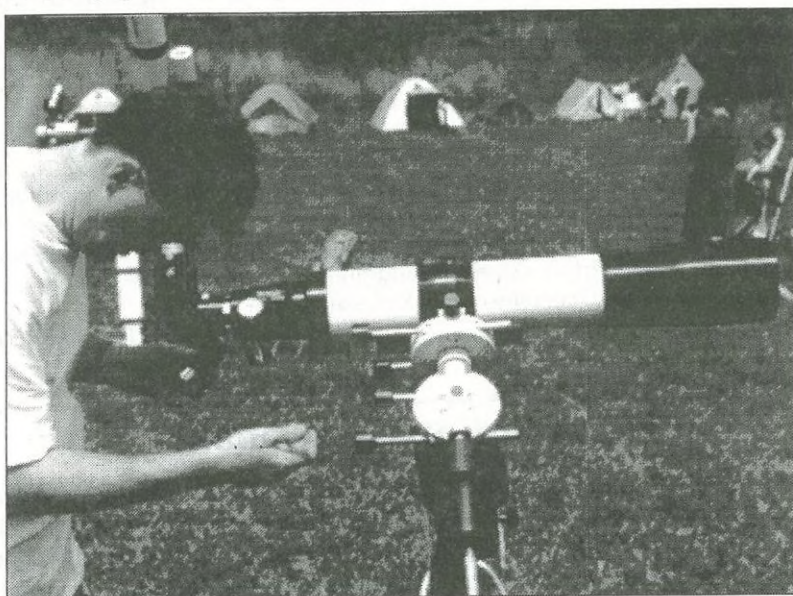
1999 a Magyar Csillagászati Egyesület számára azért is fontos év, mert jövőre ünnepeljük egyesületünk 1989-es újjáalakításának tizedik évfordulóját. Úgy véljük, senkinek sem lehet közömbös, hogy ezt a kerek évfordulót milyen kiadványokkal tesszük emlékeztetéssé.

Mindazok a tagtársaink, akik akár az Amatőr-csillagászok kézikönyve, akár a Meteor csillagászati évkönyv 1999 c. kötet kiadását — a tagdíjfizetésen felül — anyagilag is támogatni tudnák, kérjük vegyék fel a kapcsolatot Mizser Attilával, egyesületünk főtítkárával! (1461 Budapest, Pf. 219., tel.: 386-2313, E-mail: mzs@mcse.hu)

Peitl Tibor (1959–1998)

Szomorúan tudatjuk mindenkivel, aki ismerte és szerette, hogy Peitl Tibor a pécsi amatőrcsillagászok legaktívabbjainak egyike 1998. április 13-án, húsvét hétfőn elhunyt. Peitl Tibor 1959. március 28-án született. 1969-ben a holdraszállás és az űrhajózás egyéb sikerei nagyon megragadták képzeletét. A csillagászat is érdekelni kezdte. Szemüveglencsékert szerzett, ezeket rakosgatta össze, hogy valami képet nyerjen a csillagos ég részleteiről. Elmondása szerint nagyon gyenge, homályos volt a látvány, a Holdon alig látszott kráter, a csillagok színes gombócok voltak. Ám mégis valamivel több volt, mint a köznapi szabadszemes látvány. 1973-ben belépett a Csillagászat Baráti Körébe. Újabb lencsékert rendelt Kulin Györgytől, ezekkel már egy kicsit jobban látta az eget. A pécsi Planetárium 1975-ös megnyitásának első napjától feljárt, a szakkör munkájában részt vett. Azután más dolgok következtek életében. Középiskola, érettségi, villamosmérnöki tanulmányok, diplomaszerezés. Az első munkahely, házasságkötés, lakásépítés, gyermekeinek születése és nevelése kötötte le energiáját.

1992-től újra jutott ideje a csillagászatra, és akkor nagy lelkesedéssel és kedvvel ismét bekapcsolódott a pécsi mozgalomba. Elkezdett újra szakkörbe járni. Egy 200 mm átmérőjű távcsőtüköröt vásárolt (Szabó Sándortól, illetve Jávorka Ágostontól), ebből nagy fáradsággal és lelkesedéssel komoly Newton-távcsövet épített. A távcsőrendszert minden ötletes segédberendezéssel felszerelte. A nappalijából könnyen kiguríthatta a teraszára, de kocsiba rakva vidéki észlelőhelyekre is kiszállíthatta. A metáلكék távcső az 1993-as 118 fős pécsváradi észlelőtábor legjobb távcsöve volt, Tibi nagy örömmel mutatta a maximum éjszakáján a Perseida meteorzáport éppen nem figyelőknek a mély-egeket. Belépett 1993-ban a Magyar

Csillagászati Egyesületbe és annak Pécsi Csoportjába. Tagja lett a TIT-nek. 1994-ben alapító tagja volt az ASTRA Pécsi Csillagászati Egyesületnek, sőt annak nevét is ő maga javasolta. Aktívan részt vett Pécsen a szakkör munkájában, előadásokat vállalt, minden nyári táborunkba eljött. Távcsoves bemutatásokon és a Csillagászat Napjain mindig ott volt. Szeretett a nagyközönségnek bemutatni. Megfigyelésekre még ezen kívül is kijárt a Mecsekbe, a Villányi-hegységbe, egyedül vagy mások társaságában. Megfigyeléseit leírta, lerajzolta és be is küldte. Így 1993 és 1998 között a Meteor sok rovatában találkozhattunk nevével, észleléseivel (bolygók, csillagfedések, Jupiterhold-jelenségek, meteorok, holdsarlók, szabadszemes megfigyelések, az 1994. május 10-i és 1996. október 12-i napfogyatkozás, az 1996. szeptember 27-i és az 1997. szeptember 16-i holdfogyatkozás, az üstökösök közül a két legszebb: a Hyakutake és a Hale-Bopp). Legfőképpen a bolygók érdekelték. 1994 nyarán a Jupiterbe csapódó üstökösdarabok okozta ritka jelenségek csak megerősítették vágyát a minél jobb bolygós távcsovek iránt. 1995-ben egy nagyon jó minőségű, 101/500 mm-es Genesis apokromát refraktort vásárolt, amellyel a bolygókat, a kettőscsillagokat, az üstökösöket még szebben láthatta. Ezt a műszert még könnyebben szállíthatta, még több embernek mutathatta be az égi szépségeket. Ekkor már az ország amatőrmozgalma is megismerte. Megjelent a találkozókön (Kiskunhalas, Simonfa, Zalaegerszeg, Kaposvár, Baja), táborokban (Pécsvárad, Ráktanya, Boldogasszonyfa, Ágasvár), MCSE közgyűléseken (Budapest, Budaörs). Elutazott barátaival délebbre (Kréta), eljutott a nemzetközi távcsoves találkozókra (Ausztria).

Közlékeny, barátkozó, segítő személyével sok ismerőst és barátot szerzett. Kiváló távcsovet mások is elismerten emlegették. A Hale-Bopp-ról készített 1997. április 8-i fényképei az ország legjobb fotói között szerepeltek. Nagyon sokat jelentett számára az amatőrcsillagászat. Sok szép élményben volt része, és ezt képes volt másokkal is önzetlenül megosztani. Észleléseivel, bemutatásaival, szervező munkáival sokat tett a csillagászok pécsiekért és szívesen gondolunk kedves egyéniségére. Az ország más részein lakó ismerősei is emlékezzenek rá szeretettel!

KESZTHELYI SÁNDOR

Köszönet az Olvasónak!

Régi hagyomány, hogy lapunk a nyári időszakban összevont számmal jelentkezik. Ez azonban sohasem jelentette azt, hogy oldalszámunk is a duplájára nőhetett. A szerkesztők számára a 7–8. számok inkább a lélegzetvételnyi szünetet jelentette az örökös körforgásban, egyesületünk „pénztárcája” pedig kis időre „megpihent”, nem ürtült tovább.

Idén először a Meteor nyári száma valóban lényegesen nagyobb terjedelemben jelenhet meg, sokkal több hasznos információval szolgálhat, mint a korábbi években. Mindehhez az anyagi alapot a múlt évi 1 százalékos SZJA-felajánlások teremtették meg. Ismételten köszönjük tagjaink és barátaink támogatását!

(A Magyar Csillagászati Egyesületi adószáma: 19009162-2-43)

Mizser Attila főszerkesztő

Ágasvár '98 — hasznos tudnivalók

MCSE Ifjúsági Csillagásztábor (júl. 24–31.)

Tájékoztatjuk a tábor résztvevőit, hogy az MCSE az ifjúsági táborra való oda- és visszautazás elősegítésére különbuszt indít. **Július 24-én** (pénteken) 13:00-kor MCSE-busz indul a pásztói vasútállomástól. Mátraszentistvánig, a Vidróczi csárdáig közlekedik. **Július 31-én** (pénteken) 9:00-kor MCSE-busz indul a mátraszentistváni Vidróczi csárdától a pásztói vasútállomásra. A busz ingyenesen áll a tábori résztvevők rendelkezésére.

Július 28-án (kedden) egész napos fakultatív buszkirándulást szervezünk Egerbe, melynek 900 Ft-os részvételi díja a táborban befizethető.

Meteor '98 Távcsöves Találkozó (júl. 31–aug. 2.)

Programtervezet

Júl. 31., péntek

17:00 *Megnyitó, tájékoztatók*

19:00 Ágasvártól Ágasvárig — MCSE-krónika (Mizser A.)

20:00 A csillagászat újdonságai

Aug. 1., szombat

10:00 Bemutatkozik a Telescopium Kft. (Babcsán G.–Mizser A.)

11:00 Észlelés a felhők fölött (Kiss L.)

11:45 Napfogyatkozás '99: észlelési lehetőségek és programajánlatok

14:30 Csoportkép

15:00–18:00 **Asztrobazár** — Csillagászati Javak Vására (bárki eladhatja, elcserélheti csillagászati portékáit).

20:00 Veszélyben a Föld! — földszűrő kisbolygók (Sárnecky K.)

21:00 Szabadtéri „asztrodia show” az elmúlt év asztrofotós és CCD-s terméséből
A bemutatásra szánt diákat ki-ki hozza el magával!

Aug. 2., vasárnap

10:00 Észleljünk CCD-vel! (Fűrész Gábor)

10:30 Napórák nyomában — megjelent a napóra-katalógus! (Keszthelyi Sándor)

11:00 Diffúz ködök és észlelésük (Szabó Gábor)

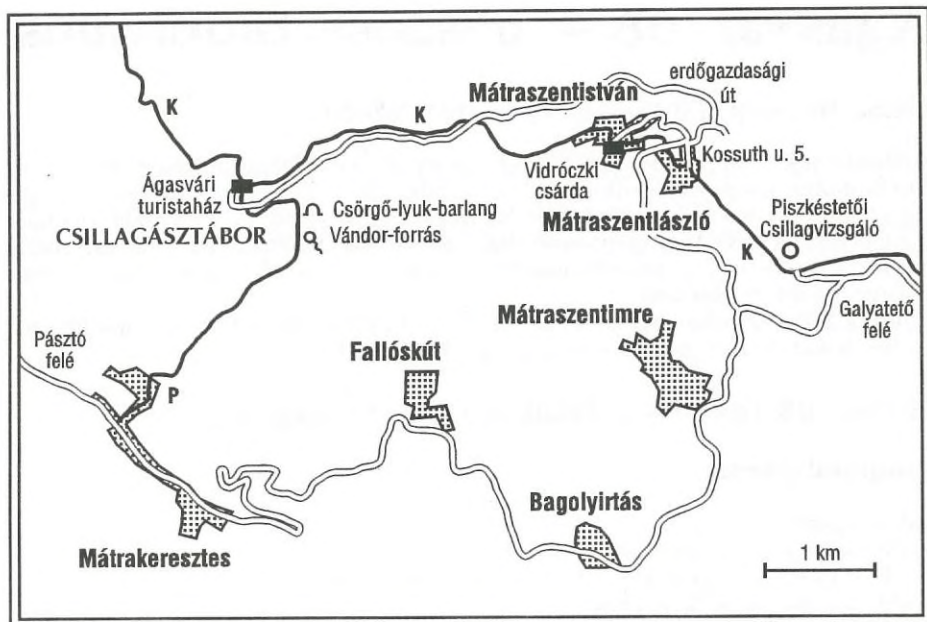
12:00 Táborzárás

Kérjük autós tagtársainkat, hogy segítsék gyalogos tagjaink hazautazását!

Felhívjuk az autóval érkezők figyelmét arra, hogy idén sem lehet parkolni az észlelőréten, mert ez nagyban akadályozná az éjszakai távcsöves munkát! Parkolásra a korábbiaknál nagyobb terület áll rendelkezésre a tábor bejáratánál.

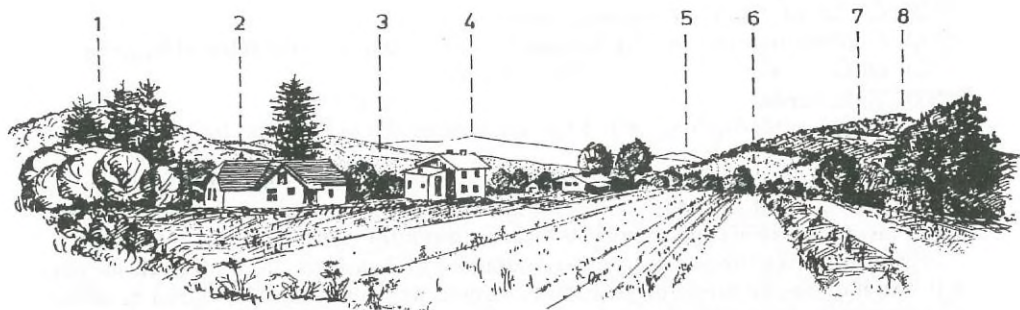
Felhívjuk a figyelmet a takarékos vízhasználatra (a turistaház vízellátását nem hálózat, hanem egy forrás biztosítja!) és az éjszakai észlelési időszakban az erősen tompított fényű zseblámpa-használatra! Ugyancsak kérjük tagjainkat, hogy kutyát senki ne hozzon! Az észlelőréten — a távcsövek épségének megőrzése érdekében — mindennemű labdajáték tilos!

További információk: Tel.: 386-2313, E-mail: mzs@mcse.hu

Az Ágasvári turistaház a Nyugati-Mátrában található (Pásztótól 10 km-re, Mátrakeresztéstől 4 km-re). Gyalogosan Mátrakeresztés felől a piros jelzésen érhető el (40 p.), az országos kék túra útvonalán Mátrászentlászló felől 40 p. a menetidő.

Táborunk gépkocsival Mátrászentlászló felől közelíthető meg, erdészeti úton. A faluba érve a mátrászentistváni elágazásnál jobbra kell kanyarodni, kb. 100 m után következik az Ágasvári elágazás a Kossuth u. 5. szám mellett, a telefonfülkénél (Ágasvár tábla jelzi a villanyoszlopra erősítve). Innen 6 km-re van a táborhely. A rossz utak miatt lassan, óvatosan hajtsanak!

Kilátás az ágasvári észlelőrétről DNY-i irányba. 1 = Som-hegyes (783 m); 2 = Fallóskút; 3 = Hegyes-hegy (710 m); 4 = Tugár-rét; 5 = Tót-hegyes (812 m); 6 = Hidegkút-hegyese (725 m); 7 = Óvári rét; 8 = Óvár (753 m)